

[Udenrigsministoren.]

stillede vi yderligere, at der ikke skete nogen udvidelse af krigshandlingerne i Vietnam. Det sidste var naturligvis med klar og tydelig adresse til de amerikanske bombetogter. Det er i hvert fald ikke den del af vore synspunkter, der er mest i overensstemmelse med, hvad der hidtil har været amerikansk udenrigspolitik. Jeg tror derfor, jeg har lov til at sige, at vor stilling i Vietnamkonflikten både er fornuftig og behersket og så realistisk, som man måske kan være i den overordentlig vanskelige konfliktsituation, der eksisterer derovre.

I forbindelse med FN-generalforsamlingen er det naturligt at nævne, som adskillige af de ærede ordførere gjorde, nedrustningsbestræbelserne. Igen her vil jeg gerne henviser til nogle synspunkter, jeg gjorde gældende i talen i FN, ganske særligt det synspunkt, at vi står over for to brændende problemer i nedrustningsforhandlingerne i Genève, og to brændende problemer, som samtidig er hastende. Det ene er drøftelsen af en ikke-spredningsaftale, og det andet er drøftelsen af en fuldstændig atomprøvestop-aftale, som også omfatter forbud mod atomprøvesprængninger under jorden.

Om disse to problemer gælder det, at de begge møder vanskeligheder. Ikke-spredningsaftalen møder vanskeligheden med en formulering, som Sovjetunionen ønsker skal være således, at den udelukker etableringen af en eller anden form for fælles NATO-atomforsvar, som Tyskland har indflydelse på. Og med hensyn til prøvesprængningsproblemet foreligger den vanskelighed, der hedder kontrol med prøvesprængningerne, idet man fra USAs side insisterer på, at der skal være en vis adgang til at kontrollere underjordiske ryster, medens man fra Sovjetunionens side afviser dette.

I drøftelserne i Genève har den italienske regering fremsat et forslag om en slags moratorium med hensyn til ikke-spredningsaftalen, således at de lande, der ikke allerede har atomvåben på deres territorium eller har rådighed over atomvåben, skulle afstå fra at anskaffe sig egne atomvåben — enten ved selv at producere dem eller ved at modtage dem udefra — i en vis periode, og i løbet af denne periode skulle så stormagterne, som har atomvåbnene, nå frem til formuleringen af en aftale — sammen med

de øvrige lande naturligvis, men således at man påtog sig ligesom at standse ved et frivilligt moratorium den yderligere udbredelse i en vis begrænset periode og derved lagde et pres på alle staterne for at finde frem til formuleringen af en aftale.

Jeg gav for vort vedkommende tilslutning til denne betragtningsmåde, idet jeg samtidig understregede, at den måske kunne være noget ensidig, og derfor fandt jeg det rigtigt, at man kombinerede den med nogle tanker om en prøvestop-aftale i et resolutionsforslag, som Den forenede arabiske Republik har udarbejdet, således at jeg foreslog, at man måske skulle lave et dobbelt moratorium, hvorved de ikke-nukleære magter påtog sig forpligtelsen til ikke at anskaffe sig atomvåben, og atommagterne til gengæld påtog sig forpligtelsen til ikke at foretage prøvesprængninger i den periode, som moratoriet skulle gælde, således at vi gennem de to aftaler om en sådan moratorieordning fik lagt det politiske og moralske pres på alle staterne for at nå frem til en endelig aftale.

Jeg er godt klar over, at der heri ligger en risiko, men jeg er af den opfattelse, at den risiko, der er forbundet med at acceptere en sådan midlertidig ordning uden de dertil knyttede og hidtil krævede kontrolforanstaltninger, er mindre end den risiko, der knytter sig til, at man kører videre uden at opnå nogen aftale. Jeg kan sige, at tankerne vakte en vis interesse under drøftelserne på generalforsamlingen, og de vil nu indgå i de drøftelser, der finder sted i den politiske komité under generalforsamlingen.

I den forbindelse vil jeg gerne gøre en bemærkning om spørgsmålet MLF og Tyskland, fordi det jo er bekendt, at det i høj grad har været det russiske ønske om at udelukke muligheden for en fælles atomstyrke, der har været blokerende for forhandlingerne om at opnå en ikke-spredningsaftale. Det ærede medlem hr. Baunsgaard mente også med en lidt spydig formulering, at nu burde Danmark virkelig tage sig sammen og sige noget om disse spørgsmål. Jeg er ked af, at det ærede medlem er ubekendt med, at vi allerede for knap et år siden, da vi havde drøftelsen på NATOs ministermøde i Paris, fra dansk side gav udtryk for, at vi var modstandere af etableringen af MLF, og at jeg refererede det efter min tilbage-